

DREPT BANCAR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BODU, SEBASTIAN

Drept bancar : partea generală : contractele bancare / Sebastian Bodu. - București : Rosetti International, 2026

Conține bibliografie
ISBN 978-606-025-180-4

34

Copyright © 2026 Editura ROSETTI International

DREPT BANCAR

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate Editurii ROSETTI International.
Drepturile de distribuție aparțin în exclusivitate Editurii ROSETTI International.

Redactor: Marian Florescu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura ROSETTI INTERNATIONAL
București, Str. Ion Brezoianu nr. 9, ap. 6, sector 5
cod poștal: 050022
tel.: +04 021 314 77 81
e-mail: distributie@editurarosetti.ro
www.editurarosetti.ro

Sebastian Bodu

DREPT BANCAR

**Partea generală
Contractele bancare**

Ediția a 2-a

Editura Rosetti International
București, 2026

Sebastian Bodu s-a născut în orașul Constanța și a absolvit în 1996 Facultatea de Drept a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu. Este doctor în drept (specializarea Drept comercial), titlu obținut *magna cum laude* în 2002 la Academia de Studii Economice din București. Este *Master of Business Administration* (MBA), titlu obținut în 2004 la Kennesaw State University, Michael J. Coles Business School/ASEBUSS.

Din 1996 este cadru didactic în învățământul universitar, ținând cursuri și seminare în discipline aparținând Dreptului privat (în principal, Drept comercial), iar din 2022 este conducător de doctorat în specializarea Drept comercial și Drept bancar. În prezent este profesor universitar la Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Facultatea de Drept, formator permanent la Institutul Notarial Român, specialist-colaborator extern la Institutul Superior al Magistraturii și lector la atelierile juridice organizate de Editura Wolters Kluwer, precum și la cele organizate de Institutul de Studii Financiare. Este membru în colegiul de onoare al Revistei Române de Drept al Afacerilor. Începând cu 1998 a scris 18 cărți de specialitate, dintre care unele în mai multe ediții (cea mai importantă fiind *Tratatul de drept societar*, ed. I-a 2014-2015, ed. a II-a 2019, ed. a III-a 2025) și peste 80 de articole publicate în reviste cu profil juridic.

Tot din 1996 este avocat, membru al Baroul București, cu practică exclusiv în consultanță (în prezent, în cadrul propriului cabinet). A lucrat în firme de consultanță financiară și în instituții financiare: *junior lawyer* la Financial Markets International, Inc. (consultanță în domeniul pieței de capital), *junior lawyer* la Carana Corporation (consultanță în domeniul privatizării), *senior lawyer* la Romanian-American Enterprise Fund (actual Axess Capital, fond de investiții de tip *private equity*), *head of legal & compliance* la ING Bank România. A deținut și funcții de demnitate publică în instituții publice, românești și europene: președinte (cu rang de secretar de stat) al Agenției Naționale de Administrare Fiscală, deputat (două mandate) în Parlamentul European (în cel de-al doilea mandat, vicepreședinte al Comisiei pentru Afaceri Juridice), consilier de stat (cu rang de secretar de stat) în Guvernul României.

În calitate de eurodeputat a fost raportor (principal sau de grup) la o serie de rapoarte (*legislative* sau *de inițiativă, principale ori de aviz*) legate de domeniul comercial-bancar, și anume: *Guvernanța corporativă a instituțiilor de credit* - 2010/2303(INI); *Un cadru de guvernanță corporativă pentru întreprinderile europene*; Directiva Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2009/65/CE de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) și a Directivei 2011/61/UE privind administrației fondurilor de investiții alternative în ceea ce privește încrederea excesivă acordată ratingurilor de credit - 2011/0360; Directiva Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind sistemele de compensare pentru investitori; Directiva Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 98/78/CE, 2002/87/CE și 2006/48/CE în ceea ce privește supravegherea suplimentară a entităților financiare care aparțin unui conglomerat financiar - 2010/0232; Gestionarea crizelor transfrontaliere din sectorul bancar - <REFPROC>2010/2006 (INI). Directiva Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 2003/71/CE privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau pentru admiterea valorilor mobiliare la tranzacționare și 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată – Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2014/59/UE privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a întreprinderilor de investiții și de modificare a Directivelor 77/91/CEE și 82/891/CE, a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE și 2011/35/CE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010.

Notă: Prezenta lucrare reprezintă varianta extinsă a cursului predat de autor la Facultatea de Drept a Universității „Titu Maiorescu” din București.

Cuvânt înainte

la prima ediție

Cartea pe care o prezentăm cititorului este un manual referitor la sistemul financiar. Particularitatea acestei lucrări este aceea că privește sistemul financiar prin prisma arhitecturii definite de piețe, de instituții, de instrumente și de populații de investitori. Toate acestea sunt descrise pentru a-l face pe cititor să înțeleagă funcțiile pe care aceste instituții le îndeplinesc, dar nu atât din perspectiva comportamentelor lor economice, cât mai ales din perspectiva reglementărilor. În sistemul financiar – în România, ca și în întreaga Uniune Europeană – sistemul bancar este predominant din multe perspective, astfel că el ocupă o mare parte a prezentei cărți.

Dar lucrarea este mai mult decât un manual de drept bancar: este o prezentare a întregului sistem financiar prin prisma unui jurist. Ceea ce îmi pare mie a fi o realizare remarcabilă în acest demers este că Sebastian Bodu reușește foarte bine să prezinte sistemul financiar din această perspectivă juridică într-un mod în care reglementările sunt explicate foarte clar, nu devin nicăieri pe parcurs plictisitoare și cu toate acestea rămân suficient de precise ca manualul să constituie un punct de plecare pentru oricine ar avea de rezolvat „o speță” particulară.

Având caracteristica menționată, lucrarea pornește de la elementul esențial al unei economii de piață, și anume de la entitățile numite *firme* și *gospodării*. Acestea pot avea propriile surse de finanțare sau pot atrage surse externe, prin aporturi de capital ori prin îndatorare, prin finanțări private (închise) sau de tip public. Întreaga carte se referă la piețele financiare și la instituțiile acestora, pe care societatea noastră le-a creat pentru ca firmele și gospodăriile să poată atrage finanțările de care au nevoie în formele de care au nevoie pentru a funcționa.

Cititorul ia cunoștință sau își reamintește, gradual, că emiterea inițială de instrumentele financiare are loc pe piețele primare, iar tranzacționarea lor este posibilă ulterior pe piețele secundare, unde, în condițiile de organizare, de reglementare și de supraveghere date, cererea și oferta, condițiile pieței, fundamentele financiare etc. stabilesc prețurile acelor instrumente.

În mod firesc, cartea începe prin a prezenta instrumentele financiare, în formă fizică sau electronică, a căror esență este aceea că sunt titluri de valoare care se negociază pe piață, conferind deținătorului o creanță, un drept pecuniar asupra emițătorului. Sunt descrise cambia, biletul la ordin, cecul, acțiunile și părțile sociale (titluri de participare), valorile mobiliare (*securities*), titlurile de stat, certificatele de depozit bancar sau alte tipuri de certificate de depozit, derivatele și diverse forme ale acestora din urmă.

Repet, caracteristicile modului de prezentare a acestor instrumente sunt, în această carte, în special aspectele care reglementează funcționarea lor, nu mecanismele lor economice de funcționare.

O componentă de interes special este dată de criptomonede și de tehnologia blockchain. Cititorul află ce este tehnologia blockchain, ce este criptomoneda, cum poate fi emisă, cum poate fi stocată, ce este portofelul digital, ce prevede legea românească referitor la furnizorii de portofele digitale, care sunt riscurile asociate cu criptomonedele, ce sunt „contractele inteligente” (engl. *smart contracts*) și multe alte noțiuni referitoare la tehnologiile financiare moderne.

O parte relativ extinsă din carte este dedicată prezentării instituțiilor financiare și a pieței de capital. În această parte, cititorul găsește descrieri simple și clare, referitoare la instituțiile cu activitate de creditare, la fonduri de investiții și la instituțiile financiare internaționale. Sunt prezentate băncile comerciale, băncile de economisire și creditare în domeniul locativ, instrumentele cu care operează băncile de credit ipotecar, sistemele de plăți, instituțiile financiare nebancare (IFN), societățile de leasing, fondurile de investiții (de tip închis sau deschis), fondurile de investiții speculative, fondurile suverane, Fondul Monetar Internațional, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții etc. Referitor la piața de capital, în carte sunt explicate noțiunile cheie, cum sunt cele referitoare la valori mobiliare, piață primară, piață secundară, casă de compensare, depozitar central etc.

În mijlocul sistemului bancar, care constituie cea mai mare parte a sistemului financiar în Europa, stă banca centrală. Astfel, în carte se discută despre rolul acesteia din urmă referitor la politica monetară și la independența de care are nevoie politica monetară față de factorul politic, la autorizarea, reglementarea și supravegherea instituțiilor de credit, la emisiunea monetară, la regimul valutar și la administrarea rezervelor internaționale. Cartea reușește să prezinte foarte clar activitățile menționate, dar și structura de guvernanță a băncii centrale și organismele care sunt constituite pornind de la atribuțiile BNR, cum sunt consiliul de administrație, comitetul de politică monetară, comitetul de supraveghere, comitetul de administrare a rezervelor internaționale etc.

O importantă parte a cărții este dedicată oferirii unei imagini fidele a modului de funcționare a instituțiilor financiare, bancare sau nebancare și serviciilor ce pot fi oferite de acestea conform reglementărilor în vigoare. Astfel, cititorul se întâlnește și descoperă ce sunt serviciile de creditare, serviciile de leasing, serviciile de piață de capital, serviciile de amanet, serviciile de emitere de carduri de credit și cine le poate realiza conform legii.

Activitatea de reglementare a instituțiilor de credit a crescut foarte mult după criza financiară globală din 2008-2010, producând noi reglementări ce le-au înlocuit pe cele mai vechi sau care doar au completat vechile reglementări. În carte este analizată pe larg această activitate de reglementare prin inspectarea Acordurilor de la Basel, cu accent pe cea mai recentă variantă, Basel III, ce a introdus așa-numita *reglementare macroprudențială*, adică o reglementare specifică ce privește nu băncile în mod individual, cum a fost în mod tradițional cazul, ci ansamblul sistemului financiar. Sunt

analizate în detaliu aspecte referitoare la cerințele de capital și lichiditate cărora trebuie să li se conformeze instituțiile de credit, nu numai în România, ci în toate țările care au adoptat acordul Basel III. De asemenea, analizele privesc noile reguli privind guvernanța corporativă și managementul riscului, schemele de garantare a depozitelor bancare și problemele asociate, precum și instituții noi, precum rezoluția bancară.

În carte sunt prezentate pe larg activitățile de prevenire și combatere a spălării banilor, de cunoaștere a clientelei și de supraveghere a instituțiilor de credit.

În fine, ultima parte, reprezentând cam o treime din întreaga întreprindere intelectuală prezentată de Sebastian Bodu în această lucrare, este dedicată prezentării contractelor utilizate de instituțiile financiare, garanțiilor contractuale și instrumentelor financiare derivate (derivatelor).

Cartea este scrisă cu deosebită grijă față de cititor. Sebastian Bodu nu presupune că cititorul său este familiar cu subiectul, astfel că are grijă ca toate conceptele să fie definite pentru ca textul să fie mereu clar. Acest lucru este de așteptat din moment ce lucrarea reprezintă un suport de curs. Dar, în același timp, el are grijă ca prezentarea să fie, prin modul de structurare a prezentării, un peisaj interesant chiar și pentru cei ce cunosc domeniul și vor să-l privească din nou prin perspectiva dreptului bancar.

Cred că lucrarea de față reușește să-și atingă scopul de a transmite cunoștințe clare și foarte practice. Am convingerea că nu numai experiența didactică, dar și experiența autorului achiziționată atunci când a condus ANAF-ul sau când a fost europarlamentar a ajutat foarte mult în această direcție.

Lucian Croitoru
consilier al guvernatorului BNR

Prefață

la ediția a doua

Lucrarea de față, aflată la ediția a doua, reprezintă o combinație de noțiuni de bază ale instituțiilor finanțării și bankingului cu prezentări de detaliu ale contractelor bancare. Lucrarea integrează dreptul bancar în domeniul mai larg al finanțării, investițiilor și creditării, astfel încât cititorul să înțeleagă esența materiei, fără a-l plictisi cu copierea unor acte normative (precum regulamente și norme ale Băncii Naționale a României) disponibile pe orice agendă legislativă. Lucrarea își propune să ofere o imagine integrală asupra mecanismelor, instituțiilor și contractelor care definesc activitatea de finanțare, în general, și cea de finanțare bancară, în particular. Într-o epocă marcată de interdependențe economice globale, de transformări tehnologice accelerate și de un cadru normativ tot mai complex, înțelegerea noțiunilor fundamentale din domeniul financiar devine indispensabilă.

Structura lucrării urmează un traseu logic, pornind de la elementele introductive privind finanțarea și piețele financiare, pentru a clarifica ulterior rolul banilor, al instrumentelor financiare clasice și inovative, precum și impactul noilor tehnologii, cum este cazul crypto-monedelor și al registrelor partajate. Se conturează apoi cadrul instituțional al sistemului financiar, incluzând actorii principali – de la instituțiile de credit și fondurile de investiții, până la organismele financiare internaționale și băncile centrale. Un accent deosebit este pus pe reglementările prudențiale și mecanismele de protecție a stabilității financiare, cu referiri la cerințele de capital și lichiditate, guvernanta corporativă, schemele de garantare a depozitelor sau procedurile de rezoluție și faliment bancar. În egală măsură, sunt analizate aspectele legate de prevenirea și combaterea spălării banilor, precum și atribuțiile de supraveghere prudențială. Partea finală a lucrării este consacrată contractelor bancare și garanțiilor, prezentate într-o manieră sistematică: de la contractul de cont curent, depozitul bancar și împrumutul, până la operațiuni specializate precum factoringul, leasingul, instrumentele financiare derivate sau garanțiile contractuale. Tratarea contractelor este una detaliată, cu numeroase trimiteri la jurisprudență, pe formatul unei monografii, pentru a conferi lucrării utilitate practică, pentru orice jurist interesat de dreptul bancar, dar și de dreptul consumatorului de servicii bancare. Această abordare conferă lucrării un caracter practic, cu relevanță directă pentru cei care interacționează cu instituțiile financiare sau doresc să înțeleagă raporturile juridice specifice domeniului.

Prin conținutul său, lucrarea urmărește să combine rigoarea teoretică cu aplicabilitatea practică (inclusiv prin numeroasele trimiteri la jurisprudența internă și unională),

răspunzând nevoii de claritate și de sistematizare juridică într-un domeniu esențial pentru funcționarea economiei. Acest lucru face ca adresabilitatea să nu fie limitată la studenții facultăților de drept, ci și la practicieni sau teoreticieni.

Sebastian Bodu
ianuarie, 2026

CUPRINS

1. Finanțarea. Formele și sursele de finanțare	15
2. Piețele financiare	19
3. Banii, instrumentele financiare și tranzacțiile cu instrumente financiare	21
3.1. Moneda (banii)	21
3.2. Titlurile de valoare.....	23
3.3. Cripto-monedele și tehnologia registrelor distributive	48
4. Sistemul financiar	51
4.1. Finanțatorii instituționali – instituții cu activitate de creditare	52
4.2. Finanțatorii instituționali – fonduri de investiții și alte entități din sistemul financiar	55
4.3. Instituțiile financiare internaționale.....	60
5. Piața de capital	61
6. Banca centrală, rolul și atribuțiile ei	63
6.1. Politica monetară și piața monetară	66
6.2. Emisiunea monetară	73
6.3. Politica valutară și piața valutară.....	74
6.4. Rezerva valutară și rezerva de aur.....	76
7. Zona euro	76
8. Instituțiile de credit și instituțiile financiare nebankare	78
9. Autorizarea instituțiilor financiar-bancare.....	79
10. Funcționarea instituțiilor financiare	83
11. Reglementările micro-prudențiale și macro-prudențiale ale instituțiilor de credit	92
11.1. Cerințele de capitaluri și de lichiditate	95
11.2. Guvernanța corporativă și managementul riscului	100
11.3. Creditul de ultimă instanță.....	113
11.4. Redresarea și rezoluția bancară.....	115
11.5. Falimentul bancar.....	121
11.6. Schemele de garantare a depozitelor.....	122
12. Prevenirea și combaterea spălării banilor și procedura de cunoaștere a clienței bancare	124
13. Supravegherea prudențială a instituțiilor financiare reglementate	129
13.1. Scopul supravegherii prudențiale.....	129
13.2. Modelele instituționale de supraveghere	130

13.3. Nivelul de supraveghere național <i>versus</i> nivelul european	132
13.4. Instrumentele de supraveghere	134
13.5. Supravegherea consolidată și conglomeratele financiare	135
13.6. Controlul deciziilor autorității, marja de apreciere, răspunderea	136
14. Contractele bancare	139
15. Contractul de cont bancar curent	156
16. Contractul de depozit bancar	163
17. Facilitatea de credit	168
17.1. Împrumutul bancar, ca tip de facilitare de credit. Caractere juridice	172
17.2. Dobânzile împrumutului bancar (remuneratorie și penalizatoare). Problema cumulului	180
17.3. Transparența contractelor de împrumut bancar încheiate cu consumatorii. Comisioane. Clauze abuzive	197
17.4. Rambursări anticipate ale împrumutului	204
17.5. Titlul executoriu al contractului de credit bancar	208
17.6. Împrumuturile în valută. Impreviziunea contractului prin devalorizarea monedei. Darea în plată a imobilelor	211
18. Închirierea casetelor de valori	228
19. Contractul de factoring	229
20. Contractul de leasing	231
21. Instrumentele financiare derivate	239
21.1. Contractul forward	240
21.2. Contractul futures	241
21.3. Contractul cu opțiuni	242
21.4. Tranzacțiile cu derivative	244
22. Garanțiile accesorii	244
22.1. Fidejusiunea	245
22.2. Garanțiile reale	246
22.2.1. Garanțiile reale mobiliare	247
22.2.2. Ipoteca mobilă	247
22.2.3. Gajul	248
22.2.4. Ipoteca imobiliară	249
23. Garanțiile autonome	249
BIBLIOGRAFIE	259

ABREVIERI

ANPC – Autoritatea Națională de Protecție a Consumatorului

ASF – Autoritatea de Supraveghere Financiară

BCE – Banca Centrală Europeană (*European Central Bank*)

BNR – Banca Națională a României

EBA – Autoritatea Europeană Bancară (*European Banking Authority*)

Eurosistemul – BCE și băncile centrale naționale ale statelor din zona euro

FGDB – Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare (schema națională de garantare a depozitelor în sistemul bancar)

Legea cambiei și biletului la ordin – Legea nr. 58/1934 *asupra cambiei și biletului la ordin*, cu modificările și completările ulterioare

Legea cecului – Legea nr. 59/1934 *asupra cecului*, cu modificările și completările ulterioare

Legea emitenților de instrumente financiare și operațiuni de piață – Legea nr. 24/2017 *privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață*, publicată în Monitorul Oficial nr. 213 din 29.03.2017, republicată în Monitorul Oficial nr. 772 din 10 august 2021, cu modificările și completările ulterioare

Legea instituțiilor financiare nebancare – Legea nr. 93/2009 *privind instituțiile financiare nebancare*, publicată în Monitorul Oficial nr. 259 din 21.04.2009, cu modificările și completările ulterioare

Legea societăților – Legea nr. 31/1990 privind societățile, republicată în Monitorul Oficial nr. 33 din 29 ianuarie 1998, , republicată în Monitorul Oficial nr. 1066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare

Legea anti-spălarea banilor – Legea nr. 129/2019 *privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, publicată în Monitorul Oficial nr. 589 din 18 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare

MFP – Ministerul Finanțelor (Publice)

OPCSB – Oficiul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

Ordonanța instituțiilor de credit – Ordonanța de urgență nr. 99/2006 *privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului*, publicată în Monitorul Oficial nr. 1027 din 27.12.2006, aprobată prin Legea nr. 227/2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 480 din 18.07.2007, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța leasingului – O.G. nr. 51/1997 *privind operațiunile de leasing și societățile de leasing*, republicată în Monitorul Oficial nr. 9 din 12.01.2000, cu modificările și completările ulterioare

Regulamentul autorizării instituțiilor de credit – Regulamentul BNR nr. 12/2020 *privind autorizarea instituțiilor de credit și modificările în situația acestora*, publicat în Monitorul Oficial nr. 1291 din 24.12.2020, cu modificările și completările ulterioare

Regulamentul european al cerințelor prudențiale – Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 *privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27.06.2013, modificat și completat de Regulamentul nr. 1623/2024 al Parlamentului European și al Consiliului

Regulamentul european al supravegherii prudențiale – Regulamentul nr. 1024/2013 al Parlamentului European și al Consiliului *de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 287/63 din 29.10.2013

Regulamentul instituțiilor financiare nebancare – Regulamentul BNR nr. 20/2009 *privind instituțiile financiare nebancare*, publicat în Monitorul Oficial din 707 din 21.10.2009, cu modificările și completările ulterioare

Regulamentul național al cerințelor prudențiale – Regulamentul BNR nr. 5/2013 *privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit*, publicat în Monitorul Oficial din 841 din 30.12.2013, cu modificările și completările ulterioare

RNPM – Registrul Național de Publicitate Mobiliară

SEBC – Sistemului European al Băncilor Centrale

Statutul BNR – Legea nr. 312/2004 *privind statutul Băncii Naționale a României*, publicată în Monitorul Oficial din 582 din 30.06.2004, cu modificările și completările ulterioare

TFUE – Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, republicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 326/47 din 26.10.2012

TUE – Tratatul privind Uniunea Europeană, republicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 326/13 din 26.10.2012

1. Finanțarea. Formele și sursele de finanțare

Finanțarea înseamnă un transfer recuperabil de capital de la finanțator la finanțat, pentru care finanțatorul așteaptă un câștig acumulat la un anumit randament. Finanțarea furnizează sursele necesare pentru investiții, inovații, necesități personale sau pentru dezvoltare a afacerilor, astfel că este un proces esențial pentru dezvoltarea și creșterea macroeconomică, dar și pentru dezvoltarea personală a fiecărui individ (indivizii fiind, prin participarea lor în orice formă asociativă cu scop patrimonial, parte a economiei).

Finanțatori instituționali sunt acele persoane juridice ce derulează cu titlu profesional o activitate de finanțare, activitate care, în multe cazuri, este autorizată și supravegheată de o autoritate de reglementare. Mecanismul prin care finanțatorii instituționali investesc este acela al atragerii economiilor celor care au un surplus, oferindu-le apoi celor care au nevoie de finanțare. Altfel spus, rolul finanțatorilor instituționali este acela de a se interpune între cei care dețin capital în surplus și vor să economisească ori să investească acest capital, pe de-o parte, și cei care au nevoie de capital, pe de cealaltă parte.

Există mai multe forme și surse de finanțare, precum: (i) finanțarea *internă* sau *externă*; (ii) *finanțarea de tip închis* sau *de tip public*; (iii) finanțarea *prin aport de capital* sau *prin îndatorare*; (iv) finanțarea *bancară* sau *nebanclară*; (v) finanțarea *guvernamentală* sau *non-guvernamentală* ș.a. Fiecare finanțare are avantaje și dezavantaje, de aceea alegerea ei depinde de profilul finanțatorului, de eligibilitatea finanțatului sau de costurile directe ori indirecte ale finanțării pe care finanțatul le suportă.

„Motorul” unei întreprinderi este capitalul, iar procurarea lui (finanțarea) este o problemă vitală pentru funcționarea ei. După procurarea finanțării, sumele atrase ca *surse* se transformă în *resurse*, adică în active folosite în operațiunile întreprinderii, generatoare de venituri. Obiectivul fundamental al unei societăți comerciale este maximizarea investiției acționarilor săi, adică a valorii corecte de piață a societății. Investitorii speră ca finanțarea pe care a furnizat-o unei societăți comerciale se va întoarce atât sub forma capitalului inițial, cât și, suplimentar, sub forma unui câștig. Pentru aceasta, întreprinderea trebuie să-și dezvolte activitatea, să crească ca afacere și în acest scop are nevoie de investiții ce trebuie finanțate. Creșterea întreprinderii poate veni organic sau printr-o fuziune ori o achiziție^[1]. În cazul persoanelor fizice, finanțarea se face pentru a acoperi

^[1] Simon Arthur – *Overview (of the Mechanisms of M&A)*, în *Mergers & Acquisitions. A practical Guide for Private Companies and their UK and Overseas Advisers*. Kogan Page, London, Regatul Unit & Philadelphia, SUA, 2007, de Jonathan Reuvid (coordonator), p. 99.

nevoi temporare de bani, pentru dezvoltare personală sau în scop investițional, în acest din urmă caz individul urmărind aceleași obiective ca o întreprindere.

Sursele externe de finanțare ale unei întreprinderi sunt aporturile de capital (engl. *equity*) și îndatorarea (engl. *debt*)/creditul^[2], surse care sunt exclusive (alte surse de finanțare externă nu mai există, ci doar variante ale acestora) și se pot combina între ele, precum și cu sursa internă de finanțare (autofinanțarea). Finanțarea prin noi aporturi se face prin emisiunea de titluri de participare (acțiuni/părți sociale). Finanțarea prin îndatorare se face prin atragerea de împrumuturi bancare, împrumuturi de la alte instituții financiare, de la asociați sau de la orice terți dispuși să finanțeze o întreprindere. Finanțarea prin îndatorare se mai face prin emisiune de obligațiuni (în cazul societăților pe acțiuni), leasing ori credit-furnizor. Dintre toate acestea, ponderea cea mai mare în economia europeană-continentală (inclusiv, deci, cea din România) o au creditele bancare^[3], spre deosebire de piața americană și britanică unde emisiunile de instrumente financiare (acțiuni, obligațiuni etc.) prevalează. Dar și în Statele Unite ori în Regatul Unit, emisiunile de instrumente financiare sunt specifice întreprinderilor mari, listate, cele mici și mijlocii apelând de obicei tot la credite instituționale^[4].

Finanțarea prin îndatorare/credit este o formă de finanțare prin care finanțatorul acordă finanțatului un împrumut, rambursabil împreună cu o dobândă. Principalii finanțatori instituționali sunt instituțiile de credit (băncile). Alți finanțatori instituționali sunt instituțiile financiare nebancare și, ca activitate adiacentă finanțării sub formă de aport social, fondurile de investiții. Deosebirea principală între instituțiile de credit și ceilalți finanțatori instituționali constă în sursele de finanțare din care se constituie sumele acordate ca împrumuturi. Sursele de finanțare ale instituțiilor de credit sunt în cea mai mare măsură depozitele deschise de către deponenții persoane fizice și juridice. Sursele de finanțare ale celorlalți finanțatori instituționali sunt obținute prin aporturi sociale sau prin îndatorare, dar altfel decât prin depozite ori alte forme de atragere de bani de la public.

Indiferent de sursă – aport social sau îndatorare – finanțarea unei întreprinderi poate fi de tip închis (privată) ori de tip public. Atragerea unui investitor care să subscrie titluri de participare nou emise de societate sau contractarea unui credit reprezintă *forme de tip privat* de finanțare. *Forma de tip public* este acea modalitate de atragere de finanțare de la public, pe piața de capital, prin emisiune de instrumente financiare sub forma unei *oferte publice*, în condițiile legislației valorilor mobiliare edictată în vederea protecției celor interesați să accepte oferta, sub supravegherea unei autorități de reglementare (în România, ASF).

Finanțarea participativă (engl. *crowdfunding*) este o formă de finanțare de la investitori, dar pentru sume mai mici ca cele din ofertele publice. Serviciile de finanțare participativă din Uniunea Europeană (engl. *European Crowdfunding Service Provider – ECSP*) sunt reglementate de Regulamentul (UE) 2020/1503. Conform acestui regulament,

[2] Pentru finanțat este o *îndatorare*, în timp ce pentru finanțator este o *creditare*.

[3] Pentru o opinie conform căreia această situație este generată și de lipsa de informații a societăților cu privire la avantajele finanțărilor alternative, a se vedea Petru Prunea, *Piața de capital. Cronica provocării riscului*, Ed. Economică, București, 2001, p. 266)

[4] Bank of England Quarterly Bulletin, 2018 Q1, p. 103.